

Persvrijheid in Nederland 2009

1. Omroep staat IP-adressen niet af

vrijdag 9 januari 2009

Omroep Gelderland wil geen IP-adressen afstaan van personen die op de website van de omroep hebben gereageerd op berichten over een moordzaak. De adressen vallen onder de journalistieke bronbescherming, stelt de omroep. Volgens een woordvoerder van het Openbaar Ministerie in Arnhem kunnen de adressen mogelijk informatie opleveren over de moord op de 44-jarige Alex Wiegink uit Drempt. Het OM verzocht daarom donderdag de IP-adressen af te staan. Via een IP-adres kan worden achterhaald vanaf welke computer internetsites zijn bezocht.

Bron: Novum via Nieuws.nl

2. Aangifte tegen Alberto Stegeman

maandag 19 januari 2009

Luchtvaartmaatschappij KLM en Schiphol hebben aangifte gedaan tegen onderzoeksjournalist Alberto Stegeman van het SBS-programma Undercover in Nederland. De programmamaker slaagde er eind vorig jaar in om op Schiphol-Oost door de beveiliging te dringen. Daardoor kon hij ongestoord bij het regeringstoestel komen waarvan koningin Beatrix, de rest van de koninklijke familie en de Nederlandse ministers gebruikmaken. Schiphol heeft aangifte gedaan omdat Stegeman zonder toestemming op verboden terrein is geweest. De KLM heeft volgens haar aangifte tegen Stegeman gedaan, omdat de maatschappij wil dat de journalist niet 'ongestraft zijn gang kan blijven gaan'. Stegeman zelf vindt de aangiftes van Schiphol en de KLM 'de wereld op zijn kop'.

Bron: de Volkskrant

3. ED weigert IP-adres lezer prijs te geven na aangifte van Jacobs

zaterdag 7 februari 2009

Het Eindhovens Dagblad is niet bereid om het Openbaar Ministerie (OM) het IP-adres te geven van een lezer die op de website van de krant opmerkingen gemaakt heeft aan het adres van burgemeester Fons Jacobs van Helmond. Het OM heeft dit IP-adres de afgelopen week bij de krant gevorderd. Aan de hand daarvan kan de identiteit van de inzender achterhaald worden. Justitie wil bekijken of de persoon zich schuldig gemaakt heeft aan opruiing. De inzender reageerde op de website op een bericht over overvallen in Helmond. Hij vindt dat Jacobs de overvallen bagatelliseert. Hij schreef dat 'ze' de burgemeester maar eens moeten overvallen. Jacobs heeft dat als bedreigend ervaren en deed aangifte tegen het ED.

Hoofdredacteur Henk van Weert is de afgelopen week op het politiebureau in Helmond gehoord. Het ED beroept zich op het verschoningsrecht voor journalisten.

Bron: Eindhovens Dagblad

4. Hof: inbeslagname foto's autoblad van straatrace mocht

dinsdag 31 maart

Het Openbaar Ministerie bleef binnen de wet toen het in 2002 bij het blad Autoweek foto's van een illegale straatrace in beslag nam. Deze uitspraak deed het Europese Hof voor de rechten van de mens in Straatsburg vanochtend. Uitgeverij Sanoma had betoogd dat de staat door inbeslagname de persvrijheid had geschonden. De fotograaf van Autoweek had de chauffeurs namelijk anonimiteit beloofd. Het Hof laat echter zwaar wegen dat justitie de foto's wilde hebben om een auto te identificeren die bij een ramkraak was gebruikt. Het

opsporingsdoel had "niets te maken" met de straatrace. Het journalistieke belang moet dan worden afgewogen tegen de ernst van de strafbare feiten. Justitie heeft de informatie van de fotojournalist ook alleen gebruikt om de ramkraak op te lossen. "Daarom zijn de bronnen van de uitgever niet in gevaar gebracht".

Bron: NRC Handelsblad

5. ‘Burgemeester hield h-a-h-krant tegen’

dinsdag 14 april 2009

Burgemeester Aleid Wolfsen van Utrecht heeft de verspreiding van huis-aan-huiskrant Ons Utrecht tegengehouden. Dat zegt hoofdredacteur Robert-Jan van der Horst van het weekblad. Afgelopen vrijdag is, naar nu bekend is geworden, een editie gedrukt zonder een artikel over de - mogelijk gedeeltelijk onterechte - pensionkostenvergoeding van de burgemeester. Van der Horst en Wolfsen hebben afgelopen weekend contact gehad over het artikel. “Wolfsen heeft blijkbaar contact gehad met onze uitgever Uitgeverij Holland Combinatie. Zij hebben zonder mijn medeweten opdracht gegeven 120.000 nieuwe exemplaren van Ons Utrecht laten drukken zonder het bewuste artikel.” Van der Horst vindt dat de persvrijheid ernstig is geschaad. De NVJ onderschrijft de opvatting van de hoofdredacteur.

Bron: De Pers.

6. Autoweek in hoger beroep bij EHRM

woensdag 27 mei 2009

Het Persvrijheidsfonds gaat samen met tijdschrift Autoweek (Sanoma) in hoger beroep tegen een uitspraak van de Kleine Kamer van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg. De Kleine Kamer besliste onlangs dat justitie zeven jaar geleden terecht foto's van een illegale straatrace in beslag heeft genomen bij het blad Autoweek. De foto's waren genomen op basis van anonimiteit. ‘De voor het journalistieke beroep zo noodzakelijke bescherming van bronnen en hiervan afgeleide bescherming van journalistiek bronnenmateriaal werd door Justitie in deze kwestie met voeten getreden’, stelt het Persvrijheidsfonds in een persbericht. En omdat het belang van journalistieke bronbescherming onlangs door het Europees Hof nog werd onderstreept - ondermeer in de zaak Voskuil - is ‘besloten om in het belang van de goede werking van de journalistiek hoger beroep aan te tekenen tegen dit Europese vonnis’.

Bron: Villamedia

7. Onnodig Dom Burgemeester straft Stentor met boycot

donderdag 4 juni 2009

De gemeente Kampen boycot de redactie van het regionale dagblad de Stentor voor een periode van twee weken. De krant is in die periode niet welkom bij persconferenties en andere bijeenkomsten voor de media van de gemeente. Bovendien heeft de hele gemeentelijke organisatie de opdracht gekregen niet in te gaan op verzoeken om informatie van de krant. De burgemeester van Kampen, Jan Oosterhof, uit daarmee zijn boosheid over een artikel waarin de handelwijze van een bouwinspecteur in Kampen aan de kaak wordt gesteld. Hij vindt dat de ambtenaar door het artikel wordt beschadigd. De hoofdredacteur van de Stentor Alex Engbers betreurt de boycot. De redactie van de Stentor stelt dat het niet gaat om de persoon, maar om de willekeur waarmee de gemeentelijke bouwinspectie te werk gaat. De Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) laakt het besluit van de burgemeester.

Bron: Nederlands Dagblad

8. ‘Geen mediacode gezinsmoord’

donderdag 11 juni 2009

De Raad voor de Journalistiek (RvdJ) vindt het instellen van een mediacode voor gezinsmoorden - in de media vaak als gezinsdrama's aangeduid - niet nodig. Voorop staat volgens de Raad dat een journalist vrij is in zijn selectie van nieuws en dat een nieuwsbericht zoveel mogelijk de gegevens dient te bevatten die het mogelijk maken een waarheidsgetrouw beeld van een nieuwsfeit te vormen. 'Dit geldt ook voor publicaties over misdrijven, temeer daar deze een signaalfunctie kunnen hebben jegens burgers en overheid. Bij geweldsmisdrijven tegen personen kan volledigheid op het punt van de identiteit van het slachtoffer bovendien voorkomen dat verwarring met anderen optreedt, als gevolg waarvan bij derden nodeloze ongerustheid kan ontstaan'.

Bron: Villamedia

9. AIVD mag journalisten niet afluisteren

donderdag 23 juli 2009

De AIVD moet het afluisteren van Telegraaf-journalisten staken. Dat heeft de rechtbank in Amsterdam bepaald. Volgens de advocaat van de krant moet de veiligheidsdienst binnen twee dagen stoppen met afluisteren. In het vonnis is ook bepaald dat de AIVD de informatie die zij al heeft verkregen niet mag gebruiken of over mag dragen aan het openbaar ministerie. Het dagblad had samen met journalistenvereniging NVJ en het Genootschap van Hoofdredacteuren een kort geding aangespannen over de afluisterpraktijken van de veiligheidsdienst. De krant wilde details horen over de redenen achter taps op telefoons van onder meer journaliste Jolande van der Graaf, hoofdredacteur Sjuul Paradijs en adjunct-hoofdredacteur Joost de Haas.

Bron: Villamedia

10. NVJ verbaasd over uitspraak koningshuis

vrijdag 28 augustus 2009

Met verbazing heeft de NVJ kennis genomen van de uitspraak in de zaak van prins Willem-Alexander en prinses Máxima tegen Associated Press (AP). Kort gezegd: op een niet hinderlijke wijze foto's maken en vervolgens publiceren van een skivakantie van het koninklijk huis op een openbare locatie is voortaan verboden. Door de bewegingsvrijheid van een persbureau zo in te perken, wordt het voor nieuwsmedia erg ingewikkeld, lees bijna onmogelijk om op een normale, onafhankelijke wijze verslag te kunnen doen van relevante nieuwsfeiten rondom het koninklijk huis.

Bron: NVJ

11. Onzorgvuldig gehandeld inzake Ravage'

maandag 10 augustus 2009

De officier van Justitie heeft 'achteraf gezien onvoldoende zorgvuldig gehandeld' in de zaak van de beheerder van webmagazine Ravage. Dat schrijft minister Hirsch Ballin (Justitie) in antwoord op Kamervragen van D66. De webmaster werd verdacht van bedreiging van politicus Geert Wilders in een column. Hij meldde zich vrijwillig bij de politie, werd aangehouden en zijn computer werd in beslag genomen. In de brief van Ballin staat dat 'het Openbaar Ministerie geen aanleiding zag de vrijheid van meningsuiting mee te wegen, omdat het ging om een verdenking van bedreiging met een misdrijf tegen het leven'. De officier van justitie in Amsterdam had volgens Ballin bij zijn besluit 'over de inzet van strafvorderlijke bevoegdheden' niet op een losse passage van de column mogen afgaan, maar de gehele tekst in beschouwing moeten nemen, 'zodat de satirische aard op dat moment duidelijk was geworden.

Bron: de Volkskrant

12. Kort geding Herculesboek

woensdag 30 september

Het boek 'De Herculesramp' van journalist Hans Matheeuwsen is onderwerp van een kort geding. Twee hulpverleners willen dat passages waarin zij misstanden benoemen en kritiek leveren op hun leidinggevendenden uit het boek geschrapt zien. De passages zijn afkomstig uit interviews van Binnenlandse Zaken, die tot nu toe nooit openbaar zijn gemaakt. De twee ambulancemedewerkers willen echter per se niet dat hun namen en citaten openbaar worden gemaakt. Ze vinden dat dit een te grote inbreuk op hun privacy is.

Bron: Villamedia

13. Journalist daagt Kaag en Braasem

maandag 19 oktober 2009

Onderzoeksjournalist Brenno de Winter en de Nederlandse Vereniging van Journalisten dagen de gemeente Kaag en Braasem voor de rechter. De Winter en de NVJ willen dat de heffing van leges voor informatieverzoeken van tafel gaat. De Winter deed op 15 maart een beroep op de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) en vroeg Kaag en Braasem informatie over de uitvoering van het verplichte ICT-beleid. De gemeente stuurde hem de informatie plus een rekening. Daartegen maakte De Winter bezwaar, maar Kaag en Braasem ging niet op zijn argumenten in. De Winter en de NVJ willen door de gang naar de rechter duidelijk maken dat de toegang tot overheidsinformatie een wettelijk recht is.

Bron: AD/Groene Hart

14. Wet bronbescherming in ministerraad

donderdag 29 oktober 2009

De ministerraad bespreekt morgen het conceptwetsvoorstel omtrent bronbescherming voor journalisten. De verwachting is dat het kabinet akkoord gaat met het verschoningsrecht.

Het wetsvoorstel van minister van Justitie Hirsch Ballin werd vorig jaar al openbaar, zodat rechters, het openbaar ministerie, advocaten en de politie er op konden reageren. Het wordt naar verwachting niet meer ingrijpend gewijzigd.

Bron: De Telegraaf

15. Kamer breidelt de pers door post achter te houden

vrijdag 20 november 2009

Sinds jaar en dag kregen parlementaire verslaggevers inzage in de brieven, rapporten en nota's die belangenorganisaties, lobbyisten en maatschappelijke organisaties sturen naar de Kamer. Deze stukken bevatten veel relevante informatie over beleidsonderwerpen, waarvan Kamerleden tijdens debatten gretig gebruik maken. Maar begin dit jaar is de Kamer abrupt gestopt met openbaarmaking van deze stukken. Media zijn nu beroofd van een belangrijke informatiebron. Als argument voor de stopzetting van de openbaarmaking van de ingezonden stukken, verwijst de Kamer naar privacywetgeving, maar zonder dit te onderbouwen. De Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) stelt daar tegenover dat de Kamer in strijd handelt met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, waarin het recht op vrije nieuwsgaring van de pers is gegarandeerd. De NVJ, de regionale omroepen en de Parlementaire Persvereniging (PPV) hebben de kwestie verschillende malen bij de Kamer aangekaart, zonder het gewenste resultaat.

Bron: NRC Handelsblad

16. Rechtbank hoort journalisten in zaak Checkpoint

zaterdag 21 november 2009

De rechter-commissaris van de rechtbank in Middelburg heeft gisteren PZC-verslaggever Emile Calon en freelance-journalist Ad Roos gehoord over 'de zaak Barbé-Checkpoint'. Aanleiding daarvoor was de mededeling van Ad Roos tijdens het Checkpointproces twee weken geleden dat er een foto zou zijn van oud-burgemeester Ron Barbé van Terneuzen en Checkpointeigenaar Meddie Willemsen enkele jaren geleden gemaakt op Curaçao. Naar aanleiding van de uitlating over de foto is het vervolg van de zaak-Checkpoint enkele maanden uitgesteld. De rechtbank vindt dat eerst onderzocht moet worden of er indertijd geheime afspraken zijn gemaakt. De verhoren van gisteren zijn onderdeel van dat onderzoek. Calon heeft zich beroepen op zijn verschoningsrecht en inhoudelijk niet op de vragen geantwoord.

Bron: Provinciale Zeeuwse Courant

17. Rijkswaterstaat wil publicatie voorkomen

dinsdag 24 november

Op woensdag 25 november dient in Den Haag een kort geding tussen Rijkswaterstaat en onderzoeksjournalist Marcel Metze. Het betreft een conflict over het nog te verschijnen boek 'Veranderend Getij', dat Metze baseerde op een gedetailleerd werk dat hij in opdracht van Rijkswaterstaat schreef. Daarin beschrijft Metze de zelfverkozen ingrijpende reorganisatie die Rijkswaterstaat uitvoerde na kritiek over de bouwfraude en bureaucratie en verspilling binnen de organisatie. Toen Metze een eerste versie van zijn boek presenteerde, wilde de top van Rijkswaterstaat het niet uitbrengen. Metze schreef daarop een nieuwe versie die hij zelf wil laten publiceren, iets waartoe hij contractueel gerechtigd zou zijn. Rijkswaterstaat wil publicatie van dit boek middels kort geding voorkomen.

Bron: Villamedia

18. Revu-verslaggever vrijgesproken

dinsdag 24 november

Revu-verslaggever Nick Kivits is maandag door de rechtbank in Den Haag vrijgesproken van (uitlokking van) computervrederebreuk. Kivits las eind 2008 e-mails van staatssecretaris De Vries van Defensie, die door een ander waren gekraakt. Op basis van informatie uit de berichten schreef Kivits een artikel dat gepubliceerd werd in tijdschrift Revu. De staatssecretaris deed aangifte tegen Revu en tegen Kivits werd 500 euro boete geëist. De rechter achtte echter niet bewezen dat de journalist zelf '(uitlokkings)handelingen heeft verricht of toegang heeft gehad tot het e-mailaccount van de aangever.' Hoofdredacteur van Revu, Altan Erdogan, kreeg wel een boete van 450 euro.

Bron: ANP

19. Geen staatsgeheimen gevonden bij journalist

dinsdag 24 november

De rijksrecherche en het Openbaar Ministerie (OM) hebben geen staatsgeheime documenten van de inlichtingendienst AIVD gevonden bij Telegraafjournaliste Jolande van der Graaf. Volgens een woordvoester van het OM blijft de journaliste voorlopig nog wel verdachte. Behalve dat er geen staatsgeheimen zijn gevonden, werd begin november duidelijk dat er een onderzoek loopt naar de mogelijk onrechtmatige en intimiderende manier van verhoren van één van de verdachten, de partner van de AIVD-medewerkster. Die intimidaties hebben de rechercheurs uit de verslagen gehouden, aldus zijn advocaat Van den Elzen. Hij heeft inmiddels een geluidsopname van één van de verhoren gehoord, waarin de intimidaties wel naar voren komen. „De ondervragers hebben ook regelmatig met hun vuist op tafel geslagen dat het zo echt niet langer kon. Verder hebben ze mijn

cliënt uitgescholden voor tuinkabouter, autist en egoïst. „De officier van justitie heeft toegegeven dat er dingen zijn gebeurd die niet door de beugel kunnen.”

Bron: ANP

20. Politie mocht camera niet in beslag nemen

woensdag 20 januari

De politie Rotterdam-Rijnmond is haar boekje te buiten gegaan door een videocamera van een man in beslag te nemen in zijn eigen woning. In november kwamen drie inspecteurs en twee politieagenten in de woning om een huisbezoek af te leggen. De gemeente vermoedde dat er zes bewoners in het pand zouden wonen, maar dat bleek niet zo te zijn. Een bewoner, Bart van den Berg, uitte zijn bezwaar tegen het bezoek, maar liet de ambtenaren gedwongen binnen en filmde het voorval. Na een paar waarschuwingen pakte een agent de gsm met camera af. PvdA-wethouder Hamid Karakus erkent dat de politie over de scheef is gegaan door de camera af te pakken. De NVJ is opgetogen dat de gemeente de fout erkent. "We zijn er blij mee dat de wethouder - in ieder geval in de gemeente Rotterdam - de politie erop wijst dat ambtenaren een publieke functie vervullen en dus opnames maken moeten accepteren."

Bron: NU.nl/Brenno de Winter